

Aan: De heer K.de Kruijf (PvdA)

DATUM	30 augustus 2016	TEAM	NEL
NUMMER	8199E97CF	REFERENTIE	J. van Till
UW BRIEF VAN	8 juli 2016	DOORKIESNUMMER	0625087472
UW NUMMER	8187E902	E-MAILADRES	jaap.van.till@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	geen	ONDERWERP	Beantwoording schriftelijke vragen ex art. 47 RvO aan het College van GS, gesteld door de heer K. de Kruijf van de PvdA betreffende effecten op omwonenden van (intensieve) veehouderij. (d.d.07-07-2016)

Geachte heer De Kruijf,

In overeenstemming met artikel 47 RvO ontvangt u hierbij onze reactie op uw vragen. Onze beantwoording hebben wij cursief toegevoegd aan uw vragen.

Toelichting:

Al geruime tijd zijn er zorgen over de gevolgen van met name de intensieve veehouderij voor de gezondheid van omwonenden. Vandaag kwam het driejarig onderzoek naar buiten van het RIVM, Universiteit Utrecht (IRAS), Wageningen UR en NIVEL. Uit dit onderzoek komt naar voren dat omwonenden van veehouderijen meer last hebben van luchtwegklachten vanwege een afname van de longfunctie. Volgens de onderzoekers is het aannemelijk dat dergelijke gezondheidsproblemen worden veroorzaakt door de stoffen die afkomstig zijn van veehouderijen, zoals de uitstoot van fijnstof, micro-organismen, endotoxines (bacterieresten) en ammoniak. Mede naar aanleiding van deze uitkomsten roept GGD GHOR Nederland provincies en gemeenten op om maatregelen te nemen om gezondheidsproblemen te voorkomen en mensen te beschermen.

<http://www.ggdghor.nl/nieuws/2016/07/07/maatregelen-nodig-om-gezondheidsrisicos-voor-omwonenden-veehouderijen-te-beperken/>

Vorige week werd tevens bekend dat de Nationale ombudsman gaat onderzoeken welke lessen de overheid heeft getrokken uit de aanpak van de Q-koorts. Bij de Q-koorts nam de overheid volgens de slachtoffers te laat maatregelen en liet de informatievoorziening richting burgers over de risico's van met Q-koorts besmette bedrijven te wensen over.

De PvdA fractie in de Utrechtse provinciale staten vindt dat de gezondheid en het welzijn van mensen altijd prioriteit dienen te hebben.

Daarom hebben wij de volgende vragen:

1. Heeft GS kennisgenomen van het onderzoek Veehouderij, Gezondheid en Omwonenden (VGO) van het RIVM, Universiteit Utrecht (IRAS), Wageningen UR en NIVEL?

Antwoord:

Ja.

2. Is GS het met ons eens dat de oproep van de GGD GHOR aan provincies en gemeenten om mede naar aanleiding van dit onderzoek actie te ondernemen en gezondheidsproblemen door de veehouderij te voorkomen en mensen te beschermen terecht is?

Antwoord:

Ja. De volksgezondheid is voor alle overheden van groot belang, dus ook voor de provincie en gemeenten. Wij zullen ons beleid gericht op verbetering van de luchtkwaliteit voortzetten en mede naar aanleiding van het VGO onderzoek waar mogelijk intensiveren.

3. Welke gegevens zijn er bij GS bekend als het gaat om de uitstoot van fijn stof en ammoniak in Utrecht? Zijn er ook in Utrecht gebieden waar bewoners meer risico lopen door (intensieve) veehouderijbedrijven in de buurt?

Antwoord:

Gegevens over uitstoot van fijnstof en ammoniak worden door het RIVM verzameld o.a. voor de monitoring van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) en voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Uit deze gegevens blijkt dat verkeer en vervoer in de provincie Utrecht de belangrijkste bron is van fijnstof. Ook huishoudens leveren een belangrijke bijdrage aan de uitstoot van fijnstof, o.a. door het toegenomen gebruik van houtkachels en open haarden. De landbouw draagt 14% bij aan de fijnstof uitstoot in Utrecht. Wat betreft ammoniak is de landbouw de belangrijkste emissiebron met een bijdrage van 85 %. Doordat fijnstof en ammoniak zich over grote afstanden door de lucht kunnen verplaatsen, wordt de luchtvervuiling in Utrecht niet alleen bepaald door bronnen in Utrecht, maar ook voor een groot deel door uitstoot van bronnen buiten de provincie.

Het VGO onderzoek geeft aanwijzingen dat mensen die veel veehouderijen in hun directe leefomgeving hebben, een verminderde longfunctie hebben ten opzichte van bewoners van minder veedichte gebieden. De effecten (2% tot 5% verlaging longfunctie) zijn vergelijkbaar met effecten die gevonden worden in stedelijke gebieden door verkeersblootstelling.

De veedichtheid in de provincie Utrecht is over het algemeen beduidend lager dan in de onderzoeksgebieden van het VGO. Enkele deelgebieden van Utrecht zoals de omgeving van Renswoude en Achterberg zijn qua veedichtheid wel vergelijkbaar met de binnen het VGO onderzochte gebieden. De provincie Utrecht brengt jaarlijks een rapportage luchtkwaliteit uit. De meest recente rapportage is over 2014 en laat zien dat er nog één overschrijding is berekend van de grenswaarde voor de uitstoot van fijnstof bij een pluimveehouderij in het oosten van de provincie Utrecht. De gemeente is verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen. De provincie adviseert de gemeente hierbij als schakel tussen gemeente en Rijk. Eind 2016 of begin 2017 is de nieuwe rapportage luchtkwaliteit gereed en dan zal blijken of er nog steeds sprake is van een overschrijding.

4. Is GS bereid om op korte termijn samen met de GGD, LTO, omgevingsdiensten en gemeenten te bekijken welke acties er op het gebied van handhaving en beleid kunnen worden opgepakt? Hoe kan de uitstoot van onder andere ammoniak en fijnstof worden verminderd en hoe kunnen we verdere risico's op het gebied van volksgezondheid voorkomen?

Antwoord:

Ja. Wij zullen samen met andere betrokken partijen bekijken welke acties wij aanvullend op lopend beleid kunnen oppakken. Omdat luchtvervuiling uit meerdere bronnen komt en zich over grote afstand kan verspreiden, werken ministeries, provincies, gemeenten, de landbouwsector en overige betrokkenen gezamenlijk aan oplossingen. Het NSL en de PAS zijn hiervan voorbeelden. Het NSL loopt af bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Hoewel de meeste normoverschrijdingen voor luchtkwaliteit zijn opgelost, pleiten wij bij het Rijk voor een vervolg op het NSL gericht op een verdere

verbetering van de volksgezondheid. Op basis van de Wet Milieubeheer en de Wet Ammoniak en Veehouderij wordt de uitstoot van fijnstof en ammoniak beperkt door het voorschrijven van emissiearme stalsystemen en technieken. De emissienormen worden stapsgewijs aangescherpt. Via ons stimuleringsbeleid (o.a. POP3) bevorderen wij de ontwikkeling en uitrol van nieuwe verbeterde emissiereducerende methoden. De gemeenten in de Regio Food Valley werken samen met de GGD en de pluimveesector aan een aanpak om fijnstof uit de pluimveehouderij te beperken. Een toename van het aantal veehouderijen is in de provincie Utrecht niet mogelijk. Ons ruimtelijk beleid (PRV) staat nieuwvestiging van veehouderijen niet toe en bij ontwikkeling van grote bedrijven worden aanvullende eisen gesteld op het gebied van dierwelzijn, milieu en volksgezondheid.

5. Ondersteunt GS de oproep van de GGD GHOR dat het voorzorgsprincipe nu opgenomen dient te worden in beleid en bij omgevingsplannen? Zodat er bij beslissingen over het wel of niet verlenen van vergunningen voor nieuw te bouwen veehouderijen of uitbreiding, verplicht gekeken moet worden naar eventuele gezondheidsrisico's. Is GS bereid om dit op korte termijn met het rijk en gemeenten op te gaan pakken? Zodat we voorkomen dat de ombudsman over een aantal jaren opnieuw aan het werk moet omdat we als overheid te laat gereageerd hebben op ernstige signalen dat de gezondheid van onze burgers beter beschermd kan worden.

Antwoord:

Ja. Rijk en provincies hebben de intentie om het voorzorgsbeginsel een plek te geven in de Omgevingswet. Het voorzorgsbeginsel betekent niet dat elk denkbaar risico moet worden uitgesloten. Het voorzorgsbeginsel houdt wel in dat niet alleen onomstotelijk bewijs, maar ook goed onderbouwde wetenschappelijke aanwijzingen een rol kunnen spelen bij belangenafwegingen.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,

Secretaris

